

Cunda Adası'nın Rekreatif ve Turistik Potansiyel Açısından GZFT Analizi* (SWOT Analysis of Cunda Island in Terms of Recreational and Touristic Potential)

*Oğuzhan DÜLGAROĞLU¹ , İbrahim GÜNDOĞDU²

¹Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü

E-Posta: oguzhan@balikesir.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1992-0531

²Arş. Gör., Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Turizm Fakültesi

E-Posta: ibrahim.gundogdu@manas.edu.kg, ORCID: 0000-0003-1360-1924

Anahtar Kelimeler

Turizm İşletmeciliği,
Destinasyon Yönetimi,
Rekreasyon Yönetimi,
GZFT Analizi,
Cunda Adası

Jel Sınıflama Kodu

L83

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Keywords

Tourism Management,
Destination Management,
Recreation Management,
SWOT Analysis,
Cunda Island

Jel Classification Code(s)

L83

Article Type

Research Article

Öz

Turizm etkinlikleri bireylerin rutin yaşamlarından ayrılarak yeni deneyimler yaşamaları kapsamında çeşitli olanaklar barındırmaktadır. Destinasyonlar, sahip oldukları turistik ürünlerle birlikte bu etkinliklerin yapıldığı yerler olması sebebiyle bireyler için önemli çekiciliklere sahip olabilmektedir. Araştırma, Cunda Adası'nın turizm açısından ne gibi potansiyele sahip olduğunun açığa çıkarılması sürecini kapsamaktadır ve bu amaç güdülmektedir. Bu doğrultuda nitel araştırma yöntemlerinden biri olan gözlem yöntemiyle Cunda Adası'nın turizm etkinlikleri de dikkate alınarak veriler toplanmış ve GZFT (Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) analizi ile çözümlenmiştir. Analizler neticesinde Cunda Adası'nın sahip olduğu fırsatlarda, yerel halkın turizm algısının olumlu yönde olduğu ve destinasyonun film aracılığıyla sıklıkla tanıtıldığı gibi unsurların ön plana çıktığı görülürken, tehditlerde ise destinasyonun altyapı eksiklikleri ve turizm sezonunun kısa olması gibi unsurlar dikkat çekmiştir. Destinasyonun güçlü yönlerine bakıldığında sahip olunan doğal, tarihi, kültürel değerler ve adanın sakin atmosferi öne çıkan bulgulardandır. Destinasyonda geliştirilmesi gereken zayıf yönlerde ise, taşıma kapasitesinin düşük olması ve ulaşım olanaklarının zayıflığı gibi unsurlar tespit edilmiştir. Son olarak, destinasyonun zayıf yönlerine ve tehditlere alınabilecek önlemler sunulmuştur.

Abstract

Tourism activities offer various opportunities for individuals to separate from their routine lives and have new experiences. Destinations can also have significant attractions for individuals with their touristic products. The research was conducted to reveal the potential of Cunda Island in terms of tourism. In this direction, data was collected by observation method, one of the qualitative research methods, taking into account the tourism activities on Cunda Island and analyzed with SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) analysis. As a result of the analysis, factors such as the positive perception of tourism by the local people and the fact that the destination is frequently promoted through movies have come to the fore in the opportunities offered by Cunda Island. As for factors such as the destination's infrastructure deficiencies and the short tourism season have come to the fore in the threats for island. The strengths of the destination; The natural, historical and cultural values and the calm atmosphere of the island are among the prominent findings. Weaknesses that need to be improved in the destination have been identified such as low carrying capacity and poor transportation facilities. Finally, precautions that could be taken against the destination's weaknesses and threats are presented.

*Bu araştırma 23. Ulusal Turizm Kongresi'nde sunulan bildiriden geliştirilmiştir.

Dülgaroglu, O., ve Gündoğdu, İ. (2023). Cunda adası'nın rekreatif ve turistik potansiyel açısından GZFT analizi. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 7(2), 106-116. <http://doi.org/10.30625/ijctr.1385025>

Makale Gönderim Tarihi: 02/11/2023

Makale Kabul Tarihi: 19/12/2023

***Sorumlu Yazar**

GİRİŞ

Turizm sektörünün destinasyonların gelişim süreçleri için özellikle önem verilen ve üzerinde durulan sektörlerden biri olduğu söylenebilir. Bu durumun başlıca nedenlerinin turizmin ülkelere döviz kazandırıcı etkisi, destinasyonlarda istihdam sağlama etkisi, destinasyonlar arasında oluşabilecek eşitsizlikleri giderici etkisi ve destinasyonların kalkınmalarını sağlama gibi olumlu ekonomik etkileridir (Solunoğlu ve Yayla, 2019). Tüm bunların yanında, turizmin çevresel ve toplumsal unsurları da dikkate alınabilir. Turistlerin destinasyonları tercihlerinde birçok cezbedici unsur bulunmaktadır. Bu unsurlar destinasyonda turistlerin erişebildikleri yiyecek ve içecekler, kültürel/tarihi değerler ve doğal değerlerdir (Stone ve Migacz, 2016). Herhangi bir destinasyonda yer alan sosyal ve kültürel özellikler, destinasyonların imajının oluşmasında ve turistler tarafından talep görmesinde etkilidir (Anton vd., 2019). Genellikle oldukça zengin turizm arzı kaynaklarını elinde bulunduran Türkiye’de 1980 yılı itibarıyla büyük gelişmeler yaşandığı bilinmekte ve bu sektörün öncelikli politikalar arasında yer bulunduğu görülmektedir (Keskin vd., 2022). Cunda Adası destinasyonunun da bu politikalar kapsamında önem verilen ve rekreasyonel değeri olan bir turizm destinasyonu olduğu söylenebilir.

Araştırmanın amacı, Cunda Adası’nın rekreasyonel ve turizm potansiyelinin ortaya çıkarılması ve destinasyonun bu doğrultuda SWOT analizinin yapılmasıdır. Bu çalışmada Cunda Adası’nın turistik olanaklar açısından mevcut durumunun ve turizm potansiyelinin tespit edilerek, destinasyondaki turizm paydaşlarının turistik ürünleri pazarlama sürecinde faydalanabilecekleri bulguların açığa çıkarılması amaçlanmıştır. Buna ek bir şekilde, Cunda Adası’nda ön plana çıkarılabilecek olan turizm etkinliklerinin ve destinasyona uygun turizm çeşitlerinin ortaya çıkarılmasına yönelik tespitler gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda, bu çalışmada elde edilen verilerin Cunda Adası destinasyonuna yönelik turizm plan ve projelerinin meydana getirilmesi sürecinde turizm yatırımcıları ve planlamacıları açısından bir yön haritasının meydana getirilmesine zemin hazırlayabileceği düşünülmektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Rekreasyonel Etkinlikler ve Turizm Sektörü İlişkisi

Turistler talep ettikleri yaşam koşullarını sağlıklı bir şekilde yürütebilme hedefiyle turizm etkinliklerine katılım gösterme gereksinimi hissetmektedir. Özellikle nüfus yoğunluğu yüksek olan yerleşim bölgelerinde yaşamlarını devam ettiren bireylerde ortaya çıkan kalabalık ve gürültülü şehir yaşamından uzaklaşma talebi, turizm etkinliklerine katılmak amacıyla duyulan gereksinimin önemli faktörlerinden biridir (Tassiopolos, 2005). Bu doğrultuda bireylerin yaşadıkları şehirlerden uzaklaşarak yenilenme ihtiyacı duyabilmektedir. Bireylerin bu ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için turizm yönüyle ön plana çıkan destinasyonlarda yer alan birçok turistik ürün bulunmaktadır. Turizm olayı, bireylerin ikamet ettikleri yerlerin dışındaki destinasyonlara doğru geçici bir şekilde seyahat süreçlerini ve konaklamalarını kapsama altına alan ekonomik ve sosyal yönü olan bir olaydır (Usta, 2012). Buradan yola çıkarak bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılmaları için destinasyonlara seyahat etmelerinin de turizm kapsamında yer aldığı iddia edilebilir.

Günümüzde bireylerin boş zamanlarını değerlendirme amaçlı turizm etkinlikleri de, sektörün tüm bileşenlerini geliştirme ve pazarlama stratejilerinin önemli bir bileşenidir (Tayfun ve Arslan, 2013). Bu doğrultuda etkinlik turizmi kavramının da ön plana çıktığı görülmektedir. Etkinlik turizmi, “destinasyonlar için turistik çekim ögesi meydana getirmek amacıyla gerçekleştirilebilecek olan etkinliklerin planlanması, belirli bir düzen içinde güçlendirilmesi ve pazarlanması” olarak tanımlanmaktadır (Tassiopoulos, 2005). Buradan hareketle boş zamanı değerlendirme amaçlı turizm etkinliklerin destinasyonlara iyi bir imaj sağladığından bahsedilebilir. Bu gibi etkinlikler sayesinde turizm hareketliliği gerçekleşen destinasyonun tanıtımının yapılma süreci de daha kolay gerçekleştirilebilmektedir. Sanatsal, kültürel ve sportif yönleriyle dikkat çeken tüm etkinlikler, gerçekleştirildikleri destinasyonlara olumlu bir imaj kazandırma sürecinde başvurulan dikkat çekici yöntemlerden biri olarak geçmektedir (Usta, 2012; Tayfun ve Arslan, 2013).

2.2. Turizm Talebi ile Turizm Arzı Bakımından Destinasyonların Yeri ve Önemi

Turizm sektörünün kilit öğelerinden biri olan destinasyonlar, çeşitli etkinliklerin yapıldığı turizm bölgeleri olarak tanımlanabilir. Destinasyonlarda turistlere sunulan deneyimlerin olumlu bir şekilde algılanması sürecinde, destinasyonun yerel mutfağı, turistik ürünlerin kalitesi gibi özellikleriyle ön plana çıkan işlevsellik yönü ve sunduğu ortam ve yerel halkın sağladığı hizmetler gibi hedonik yönler etkili olan unsurlardandır (Young vd., 2009). Kim ve diğerleri (2012) tarafından ortaya çıkarılan unutulmaz turizm deneyimi ölçeği kapsamındaki boyutlardan biri olan hedonizm boyutu, turistlerin veya ziyaretçilerin hizmete yönelik algıladıkları hisler olarak ele alınabilir. Hedonizm, turizm sektöründe elde edilen deneyimlerin zihinde kalmasına yol açan öğelerden biridir (Keskin vd., 2022). Bu sebeple destinasyonlarda turistlere sağlanan tüm deneyimlerin mümkün oldukça en iyi ölçüde sağlanması gerekmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle birlikte insanların katıldıkları turistik etkinlikler neticesinde sosyal medya üzerinden bu deneyimleri paylaşımları da bu durumu kanıtlar niteliktedir (Yaşar, 2020). Bu

yorumlar neticesinde destinasyonlara yönelik turizm talebi ve destinasyonların bu talebi karşılamaya yönelik tepkileri neticesinde oluşan turizm arzı şekillenebilmektedir.

Turizm talebi ve turizm arzı kavramlarının turizm sektörüne yön veren önemli kavramlar arasında olduğu söylenebilir. Turizm talebinin olgunlaşmasında destinasyonların sahip oldukları turistik çekiciliklerin önemli rolü vardır. Öte yandan destinasyonlara gelen talebe göre destinasyonda turistlere verilen hizmetin de şekillenebilmesi mümkündür (Kim vd., 2012). Bu doğrultuda turistlere sunulan hizmetlerde yenilikler yapılabilmekte ve mevcut turistik ürünler geliştirilebilmektedir. Bu kısım da turizm arzını ifade etmektedir (Keskin vd., 2022). Turizm talebinin ve turizm arzının şekillendirilmesi hususunda destinasyonun elinde bulundurduğu turistik çekicilikler önemli bir yere sahiptir. Bu çekicilikler bireylerin turistik ürünlere yönelmeleri sürecinde ve turistik amaçlarına yönelik turizm hareketlerinin oluşmasında önemli bir paya sahip olabilmektedir.

Turizm hareketlerinin gerçekleştirildiği destinasyonların sahip olduğu fiziksel, sosyal, çevresel ve kültürel özellikler turizm arzını oluşturan unsurlar olarak ön plana çıkmaktadır (Akgöz vd., 2016). Destinasyonlarda turizm arzını oluşturan unsurlar olarak iklim koşulları, yer yüzü şekilleri, ekolojik yapı gibi fiziksel ve çevresel unsurlar turizm arzının şekillenmesinde etkili olabilmektedir. Ayrıca destinasyonların politik yapısı, tarihi dokusu, sanatsal ve ekonomik etkinlikleri, yerel halkın yaşam tarzı, sahip olduğu anıtlar, abideler ve bireysel binaları da içeren sosyo-kültürel unsurlar da bu kapsamda yer bulan çekiciliklerdir (Farmaki, 2012). Özellikle 21. yüzyılda dünyada sosyal ve ekonomik açılardan gelişme potansiyeli olan sektörlerden biri de turizm sektörüdür (Önen, 2008). Destinasyonlar bu süreçte potansiyeli olan önemli turistik ürünler olarak ele alınabilir. Bu doğrultuda, gün geçtikçe popülerliği arttığı görülen Cunda Adası destinasyonu da sahip olduğu turistik ürünleriyle Türkiye'nin değerli destinasyonlarından biri olarak ele alınabilir.

2.3. Cunda Adası Destinasyonu

Cunda (Alibey) Adasının, Balıkesir'in Ayvalık ilçesi sınırlarında bir ada olduğu bilinmektedir. Birçok tarihi kaynak, Ayvalık ve Cunda Adası'nın tarihi serüveninin Antik Çağ öncesine kadar uzandığını iddia etmektedir (Beksaç, 2000). Bu yerleşim yerlerinden "Kydonia"nın Aivali ya da Ayvalık adıyla, "Pordoselene" ya da "Nesos"un ise yıllar içinde Moshonisi, Yunda, Yund, Cunda ve Alibey Adası isimleriyle günümüze kadar varlığını devam ettirdiği bilinmektedir. Günümüzde bu adanın bir destinasyon olarak nitelenmesinde yaygın olarak tercih edilen Cunda isminin, Piri Reis'in kitabında bahsettiği gibi Yund Adaları'nın zaman geçtikçe Cunda'ya dönüşmesinden türediği düşünülmektedir (Reis, 1988). Yabancı kaynaklardan geldiği sanılan "Cunda" adının 1980 askeri darbe döneminde, Rumca'dan geldiğinden şüphelenilse de Osmanlı İmparatorluğu döneminde Rumlar Cunda Adası'nı "Moshonisi" (Kokulu Ada) olarak adlandırmış ve o şekilde anmıştır (Sağlam, 2021). Adanın günümüzde resmi olarak kullanılan Alibey Adası ismi ise, 1980 yılında Kurtuluş Savaşı'nda Yunanistan'a karşı vatani savunmak için silahlı mücadelede emek veren ilk birliğin komutanı Ali Çetinkaya'nın anısını yaşatmak amacıyla verilmiştir (Tatoğlu, 2023).

Görsel 1: Cunda Adası'na Ait Bir Görsel

Kaynak: Cunda Bahçecik (2020). Cunda Adası ile İlgili Küçük Tarihsel Bilgiler
<https://cundabahcecik.com/ayvalik-deneme/> (Erişim Tarihi: 01.11.2023)

Bir diğer adı da Alibey Adası olan Cunda Adası'na ait bir görsel Görsel 1'de verilmiştir. Cunda Adası, Türkiye'de iç turizm hareketlerinin gelişim göstermeye başladığı 1960'lı yıllara kadar herhangi bir önemli dönüşüme ev sahipliği yapmamıştır (Tatoğlu, 2023). 1966 Yılında ise, Cunda Adası'na kara bağlantısı oluşmasını sağlayan köprü

sisteminin yapılmasıyla da hızla değişen Alibey/Cunda Adası'na ilişkin turistik kaynakları koruma fikri ilk kez 1970'li yıllarda ortaya atılmıştır (Bayraktar, 2002). 1976 yılında Ayvalık ve civarındaki yaklaşık 17.900 hektarlık bölge doğal ve tarihi sit alanı şeklinde kabul edildiği süreç içinde Alibey/Cunda Adası'nda yer alan Ortodoks Rumlardan kalan birçok manastır ve kilise de belirlenen bu sit alanında yer almaktadır (Sağlam, 2021). Cunda Adası çeşitli turistik ürünleriyle beraber, turistlerin Midilli Adası'na ulaşımını sağlayan feribotların kalktığı limana oldukça yakın bir konumda yer alması sebebiyle de yerli ve yabancı ziyaretçiler için cazip bir destinasyondur (Atay ve Dülğaroğlu, 2017). Bundan hareketle Cunda Adası destinasyonunun doğal, tarihi ve kültürel birçok turistik ürüne sahip olduğu söylenebilir.

2.4. Cunda Adası'na Rekreatyonel ve Turistik Potansiyel Açısından Bir Bakış

Yapılan gözlem sonunda Cunda Adası'nın ziyaretçilere birçok turizm türüne ve rekreatyonel faaliyetlere katılma olanağı sunduğu tespit edilmiştir. Bu turizm türleri aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır:

- Yelkencilik
- Kıyı Turizmi
- Kampçılık
- Dalış Turizmi
- Gastronomi Turizmi
- Yat Turizmi
- Kültür Turizmi
- Festival Turizmi
- Diaspora Turizmi

2.4.1. Yelkencilik

Son zamanlarda Cunda Adası sörf sporuna uygun deniz ve rüzgarıyla ön plana çıkmaya başlamıştır. Cunda Adası'nın arka deniz koyunda açılan rüzgar sörfü okulu profesyonel sörfçülerin dahi tercih ettiği bir yer olmayı başarmıştır. Burada 7 yaşından büyük herkes eğitim alıp rüzgar sörfü öğrenebilmektedir. Yine aynı şekilde yelken sörfü de yapılabilmektedir. Araştırma ziyaretlerinde sörf okuluna turistler tarafından yoğun bir katılımın olduğu gözlemlenmiştir.

2.4.2. Kıyı Turizmi

Ayvalık'ta toplamda 22 mavi bayraklı plaj bulunmaktadır. Bunlardan 2 tanesi Cunda Adası'nda yer alır (Türkiye Çevre Eğitim Vakfı, 2023). Aynı zamanda Cunda Adası'nın etrafı doğal plajdır. Pateriça Koyu, Ortunç Koyu, Çataltepe Plajı, Maden Adası ve Arkadeniz Plajı bu bölgede denize girilen doğal koyları ve plajları oluşturmaktadır. Yapılan gözlemlerde turistlerin özel plajların yanı sıra bu doğal plajları da sıklıkla tercih ettiği tespit edilmiştir. Turistler bu alanlarda yanlarında getirdikleri yiyecek ve içecekleri tüketerek hem piknik hem de deniz turizmini gerçekleştirilmektedir.

2.4.3. Kampçılık

Cunda Adası'nın Ortunç bölgesi çam ormanlarıyla kaplıdır. Bu bölgede kampçılar için özel yerler bulunmaktadır. Ancak son zamanlarda çıkan orman yangınlarından dolayı bu bölgelerde serbest kampçılık yapılması yasaktır. Araştırma kapsamında yapılan ziyaretlerde adanın Patriça mevkiinde kamp yapılabilmekte ve tuvalet, duş, su bağlantısı, market, sıcak su, restoran, elektrik gibi bazı hizmetlere de ulaşılabilirdiği görülmüştür.

2.4.4. Dalış Turizmi

Cunda Adası'nın etrafında 22 küçük ada bulunmaktadır. Bu adalar mercan resiflerinin de bulunduğu zengin bir su altına sahiptir ve yaklaşık 60 dalış bölgesi bulunmaktadır (Gökdeniz, 2017). Ayvalık'tan ve Cunda Adası'ndan kalkan dalış tekneleri dalış eğitimi almak isteyenlere özel ve toplu kurslar vererek uluslararası seviyede sertifika alma hakkı sunmaktadır. Yine kötü hava koşullarında ve gece dalış yapılabilecek dalış bölgeleri de mevcuttur. Bu durumda dalış turizminin daha uzun sezonda yapılabilmemesinin mümkün olduğu söylenebilir. Dalış için en çok tercih edilen adalar Güneş Adası, Yumurta Adası ve Kara Ada'dır.

2.4.5. Gastronomi Turizmi

Kuzey Ege gastronomi alanında tanınmış bir bölge olarak bilinmektedir. Ayvalık ve özellikle Cunda Adası, Kuzey Egenin gastronomi kültürünü yansıtırken Girit, Selanik, Boşnak, Midilli gibi mutfak kültürlerinin izlerini de içinde taşır (Gökdeniz vd., 2015) Cunda Adası zeytin, zeytin yağı, ot yemekleri, deniz ürünleri ve bu ürünler ile yapılan mezelerle ön plana çıkmaktadır. Cunda'da çok sayıda balık restoranı ağırlıklı olarak yaz sezonu olmak üzere 12 ay faaliyet göstermektedir. Cunda restoranlarında çok fazla meze ve ara sıcak çeşidi mevcuttur. Bunlardan en çok tercih

edilenlerinin Girit ezme, kabak çiçeği dolması, deniz börülcesi, zeytin yağına yatırılmış dil balığı, ızgara ahtapot, ızgara kalamar, sıcak ot tabağı, deniz börülcesi gibi ürünler olduğu söylenebilir. Ayrıca papalina balığı sadece bu bölgede bulunan özel, lezzetli bir balıktır. Yaz aylarında bu restoranlarda özellikle hafta sonları rezervasyonsuz yer bulmak oldukça zordur. Buna bakılarak Cunda Adası'nın gastronomi turizmi açısından büyük bir potansiyeli olduğu görülmektedir.

2.4.6. Yat Turizmi

Yat turizmi insanların gezi, dinlenme, eğlence amacıyla yatla doğal, tarihi, turistik değerleri içeren alanlara bir rota boyunca yaptıkları gezi olarak tanımlanabilir. Yaz aylarında Ayvalık ve Cunda Adası'ndan ticari teknelerin yüzlerce insanı Cunda Adası'nın etrafındaki küçük adalara götürdüğü görülmektedir. Bu ticari teknelerin bazıları özel (12 kişiye kadar kapasitesi olan ve kişiye veya gruba özel kiralanana) bazıları ise dolmuş (boyutlarına göre kapasiteleri daha fazla olan ve kişi başı bilet satarak teknelerini dolduran) şeklinde çalışır. Gözlemler sonucunda bu bölgede çalışan ticari teknelerin daha çok günlük turlar düzenlediği görülmüştür. Turistler sabah 9-10 saatleri arasında teknelere gelir ve tura başlanır. Akşam üstü saat 18-19 civarında da tekneler limanda bağlı oldukları yerlere döner ve tur sona erer. Turlar genel olarak 8-9 saat sürmektedir. Bu süre zarfında tekneler birkaç koyda mola verir ve buralarda denize girilip öğle yemeği yenir. Dolayısıyla Cunda Adası'nın yüksek bir yat turizmi kapasitesinin olduğu söylenebilir.

2.4.7. Kültür Turizmi

Eski bir tarihe dayanan Cunda Adası, Osmanlı döneminde bir Rum yerleşkesi olarak önemli hale gelmiştir. O dönemdeki tarihi yapıların çoğu günümüze kadar ulaşmış ve bazıları restore edilmiştir. Cunda adasında kolay ulaşılabilir ve kültürel anlamda görülmesi gereken yerlerden bazıları (Cundarehberim.com, 2023); Rahmi Koç tarafından restore edilen Taksiharhis Kilisesi (Rahmi Koç Müzesi) ve Agios Yannis Kilisesi (Sevim Necdet Kent Kitaplığı), Kültür Bakanlığında kiralanıp restore edilen ve şu an otel olarak hizmet veren Despot Evi, Panaya Kilisesi, Cunda Adası'nın gerçek kimliğini oluşturan Arnavut kaldırım taşı sokakları ve Rum mimarisi taş evleridir. Ulaşımının bir az daha zor olduğu kültürel yapılardan bazıları ise; Çamlı Manastır (Taksiharhis Ta Çamyı), Koruyan Meryem Manastırı (Panagias Tis Lekai), Suzan Sabancı tarafından restore edilen Ay Işığı Manastırı (Ai Dimitri Ta Salina), Ai Dimitri Manastırı, İlyas Peygamber Manastırı (Profit İliya), Güvercin Adası Manastırı (Aya Yorgi), Tavuk Adası Manastırı (Ayiou Ionnu Tu Podromu), Ayos Apostolos Manastırı'dır. Yapılan ziyaretler sırasında ulaşımı zor olan tarihi eserlerin pek ziyaret edilmediği ve bunlara yönelik turların olmadığı görülmüştür.

2.4.8. Festival Turizmi

Festivaller, günümüzde destinasyonlar için önemli birer turistik ürün olmakla birlikte, birçok destinasyonun markalaşma süreci içinde temel kazanımlardan biri olarak konumlandırılmaktadır (Getz ve Page, 2016; Dai vd., 2019). Böylece destinasyonlardaki turistik hareketliliğin artmasını da sağlayabilmektedir. Ayvalık'ta her yıl çeşitli festivaller gerçekleştirilmektedir. 2022 yılında Ayvalık'ta 342 etkinlik düzenlenmiştir (Milliyet Gazetesi, 2023). Bu etkinliklerin büyük çoğunluğunda Cunda Adası'na yönelik programlar ve ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Bazılarına ise Cunda Adası ev sahipliği yapmıştır. 2022 yılında Cunda adasında gerçekleşen festivallerden bazıları Ayvalık 17. Uluslararası Zeytin Hasat Festivali, Uluslararası Halk Oyunları Festivali, Ultimate Spor Şenliği gibi etkinliklerdir. Ancak Cunda Adası'nda festivaller için özel alanların yetersiz olduğu gözlenmiştir.

2.4.9. Diaspora Turizmi

Diaspora günümüzde sürgünde yaşayan halklar ve onların dağılma hareketliliği anlamında kullanılan ve Yunancadan gelen bir kelimedir. Diaspora turizmi ise bu hareketliliklerle dağılan halkların zamanla yuva hasreti veya atalarının yaşadıkları toprakları ziyaret etme isteklerinden doğmuştur (Tanrısever, 2016).

Cunda'nın tarihindeki önemli dönüm noktalarından birisi de Lozan anlaşması uyarınca yapılan zorunlu nüfus mübadelesidir. Ayvalık ve Cunda Adası'nda yaşayan Rumlar kendi memleketlerine gönderilmiş ve onların yerine Midilli Adası, Girit Adası ve Makedonya'dan Türkler getirilip yerleştirilmiştir (Yaylalı, 2006). Buralardan gönderilen Rumların diaspora turizmi kapsamında Ayvalık'ı ve Cunda Adası'nı ziyaret ettikleri bilinmektedir. Ayrıca Rumlar için önemli bir kilise olan Taksiharhis Kilisesi halen Rumlar tarafından sıkça ziyaret edilmektedir.

3. YÖNTEM

Cunda Adası'nın da turizm arzı bakımından önemli bir potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple destinasyonun mevcut potansiyelinin net bir şekilde ortaya konulması için araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur. Cunda Adası'nın turizm potansiyelinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada öncelikle destinasyona yönelik gerçekleştirilmiş geçmiş çalışmalardan elde edilecek ikincil verilere başvurulmuştur. İlgili literatürde yer alan daha önceki çalışmalardan faydalanılmıştır. Araştırmada toplanan birincil nitel veriler gözlem tekniğiyle elde edilmiştir. Kozak'ın (2015) tanımına göre gözlem, araştırmacının bizzat olayın ve ortamın içinde bulunarak kişilerin belirli konulardaki davranışlarının araştırmacının gözünden gözlenmesidir. Bu kapsamda araştırmacılar 1 Temmuz 2023 ile 30 Ağustos 2023 tarihleri arasında Cunda Adası'nı toplam 20 kez ziyaret ederek verileri toplamışlardır. Araştırmada

kullanılan gözlem formu araştırmanın amacı da dikkate alınarak turizm alanında uzman on kişinin görüşüne başvurularak hazırlanmıştır.

Tüm bunların neticesinde toplanan veriler nitel veri analizi sürecinden geçirilmiştir. Toplanan veri güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler şeklinde sınıflandırılmış ve analiz edilmiştir. GZFT analizi (Güçlü yanlar, Zayıflıklar, Fırsatlar, Tehditler), araştırmadaki temel konunun güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyan ve dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri saptamakta kullanılan bir tekniktir (Soyak, 2016). Destinasyonun turizm potansiyelinin belirlenmesine yönelik araştırmalarda da sıkça kullanılır (Yeşiltaş, 2009; Soyak, 2016; Meriç, S. ve Bozkurt, 2017; Tekin ve Demirel, 2018). Bu araştırmada toplanan verilerin analizinde bu yöntemle başvurulmuştur. Toplanan veriler SWOT (GZFT) analizi tablosuna yerleştirilmiştir. Böylece Cunda Adası'nın rekreasyonel ve turistik potansiyeli tespit edilmiştir.

4. BULGULAR

Çalışmada araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen gözlemler neticesinde çeşitli bulgular elde edilmiştir. Bu bulgular "Cunda Adası'na Rekreasyonel ve Turistik Potansiyel Açısından Bir Bakış" ve "Cunda Adası'nın Rekreasyonel ve Turistik Potansiyel Açısından GZFT (SWOT) Analizi" başlıkları altında verilmiştir.

4.1. Cunda Adası'nın Rekreasyonel ve Turistik Potansiyel Açısından GZFT (SWOT) Analizi

Araştırmada araştırmacılar tarafından yapılan gözlemler sonucunda Cunda Adası'nın rekreasyonel ve turistik potansiyel açısından GZFT (SWOT) analizi yapılmıştır. Bu kapsamda Cunda Adası'nın turizm potansiyeli elde edilen veriler üzerinden değerlendirilmiş, güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditleri ortaya konulmuştur.

4.1.1. Güçlü Yönler

Araştırmada Cunda Adası'nın rekreasyonel ve turistik potansiyel açısından GZFT (SWOT) analizi neticesinde birçok güçlü yönü açığa çıkarılmıştır. Bu güçlü yönler; "Doğal Güzelliklere Sahip Olması", "Tarihi ve Kültürel Değerlere Sahip Olması", "Çeşitli Yeme-İçme Olanaklarına Sahip Olması", "Çeşitli Konaklama Seçeneklerine Sahip Olması", "Sakin Atmosferi" ve "Popüler Bir Destinasyon Olması" olarak ön plana çıkmıştır.

- Doğal Güzelliklere Sahip Olması: Cunda Adası mavi bayraklı denizi, doğal plajları, koruma altında olan tabiatıyla ünlüdür. Bu doğal çekicilikler rekreasyonel etkinlikler için büyük bir avantaj sağlar.
- Tarihi ve Kültürel Değerlere Sahip Olması: Adada bulunan tarihi yapılar, kiliseler, Arnavut kaldırım taşlı sokaklar ve Rum taş evleri turistlere kültürel açıdan zengin deneyimler sunar. Ada kültür ve tarih açısından rahatlıkla turist çekebilir.
- Çeşitli Yeme-İçme Olanaklarına Sahip Olması: Cunda Adası'nın, geleneksel ve yöresel lezzetleriyle ünlü restoranlar ve kafeler bulunmaktadır. Buralarda ziyaretçilere farklı yemek deneyimleri sunularak rekreasyon deneyimleri zenginleştirilir.
- Çeşitli Konaklama Seçeneklerine Sahip Olması: Cunda Adası'nda çeşitli konaklama olanakları bulunmaktadır. Birçok işletmenin restorasyonu yapılmış eski Rum evlerinden oluşması turistlere farklı bir deneyim sunar.
- Sakin Atmosferi: Cunda Adası yaz aylarının dışında sakın ve huzurlu bir ortama sahiptir. Bu da dinlenmek ve stresten uzaklaşmak isteyen ziyaretçiler için çekici bir özelliktir.
- Popüler Bir Destinasyon Olması: Cunda Adası'nda sıklıkla film ve dizi çekilmektedir. Ayrıca ünlü sanatçılar da sık sık adada tatil yapmakta ve sosyal medyalarında paylaşmaktadır. Bu da adanın tanıtımını kolaylaştırmakta ve daha fazla ziyaretçi çekmektedir.

4.1.2. Zayıf Yönler

Araştırmada Cunda Adası'nın rekreasyonel ve turistik potansiyel açısından GZFT (SWOT) analizi neticesinde birçok zayıf yönü açığa çıkarılmıştır. Bu zayıf yönler; "Destinasyondaki Ulaşım Zorlukları", "Turizm Sezonunun Yoğunluğu", "Belli Dönemlerde Taşıma Kapasitesinin Aşılması" ve "Yüz Ölçümünün Küçüklüğü" olarak ön plana çıkmıştır.

- Destinasyondaki Ulaşım Zorlukları: Ada'ya kara yolundan ulaşım tek bir yol ve köprüler üzerinden yapılmaktadır. Ayrıca adanın içerisindeki yollar genellikle stabilize ve Arnavut kaldırımlıdır. Yine park yerlerinin sınırlı ve sokakların çok dar olması ziyaretçiler için ulaşımı bir zorluk haline getirebilir.
- Turizm Sezonunun Yoğunluğu: Yüksek sezonda ada yoğun ziyaretçi akınına uğrar, bu da huzurun bozulmasına, hizmet kalitesinin düşmesine, yer bulma güçlüğüne sebep olabilir.
- Belli Dönemlerde Taşıma Kapasitesinin Aşılması: Yüksek sezonda adanın kapasitesinden çok ziyaretçinin gelmesi, bölge halkı ve turistler açısından huzursuzluklara ve tatminsizliklere sebep olabilmektedir. Yüksek

sezonunda yaşanan problemlerden bazıları su kesintisi, çöplerin alınmaması, araçların sokak aralarına park edilmesi sonucunda yolların kapanması ve itfaiye, ambulans gibi araçların ilerleyememesi gibidir.

- Yüz Ölçümünün Küçüklüğü: Cunda Adası'nın küçük boyutu, bazı rekreasyonel etkinliklerin sınırlı olmasına yol açabilir. Alternatif eğlence seçeneklerinin eksikliği ziyaretçileri sınırlayabilir.

4.1.3. Fırsatlar

Araştırmada Cunda Adası'nın rekreasyonel ve turistik potansiyel açısından GZFT (SWOT) analizi neticesinde destinasyon için birçok fırsatın olduğu tespit edilmiştir. Bu fırsatlar; “Yerel Halkın Sıcakkanlılığı”, “Doğa ve Macera Turizmi Kaynaklarına Sahip Olması”, “Etkinlikler ve Festivaller İçin Uygunluğu”, “Sürdürülebilir Turizm Anlayışına Uygunluğu”, “Medyada Görünürlüğünün Olması” ve “Koruma Altındaki Alanlara Sahip Olması” olarak ön plana çıkmıştır.

- Yerel Halkın Sıcakkanlılığı: Cunda Adası'nda yaşayan halkın turizme sıcak bakması ve açık görüşlü olması farklı türde turistlere hitap edecek şekilde rekreasyonel ve kültürel etkinlikler geliştirilmesinde kolaylık sağlar.
- Doğa ve Macera Turizmi Kaynaklarına Sahip Olması: Ada, su sporları, doğa yürüyüşleri ve diğer doğa temelli etkinlikler için büyük bir potansiyele sahiptir. Bu tür etkinliklerin geliştirilmesi ve tanıtılması ada turizmine katkı sağlayacaktır.
- Etkinlikler ve Festivaller için Uygunluğu: Ada, çeşitli etkinlikler, festivaller ve sergilere ev sahipliği yaparak yıl boyunca turist çekebilir.
- Sürdürülebilir Turizm Anlayışına Uygunluğu: Ada, çevre koruma ve sürdürülebilir turizm ilkelerine dayalı bir yaklaşım benimseyerek uzun vadeli turizm potansiyelini artırabilir.
- Medyada Görünürlüğünün Olması: Cunda Adası sosyal medya ve televizyonlarda kendine büyük bir yer bulmaktadır. Ayrıca Adada sıklıkla film ve dizi çekilmektedir. Bu da büyük bütçeler ayrılmadan adanın tanıtımını kolaylaştırmaktadır.
- Koruma Altındaki Alanlara Sahip Olması: Cunda Adası'nın büyük bir bölümü taşınmaz kültür varlıkları ve sit alanına girmektedir. Eski evlerin restorasyonları ve yeni yapıların yapımı çok sıkı takip edilmekte ve özel izin gerektirmektedir. Bu da tarihi dokunun ve kültürel değerlerin korunmasını sağlar. Ayrıca Türkiye'nin sayılı zenginleri bölgedeki tarih yapılarının restorasyonlarına büyük katkı sağlamaktadır. Bu sayede adanın kültür turistleri için önemli bir destinasyon olduğu söylenebilir.

4.1.4. Tehditler

Araştırmada Cunda Adası'nın rekreasyonel ve turistik potansiyel açısından GZFT (SWOT) analizi neticesinde destinasyon için birçok tehdit tespit edilmiştir. Bu tehditler; “Turizmin Mevsimsel Etkileri”, “Rekabet Ettiği Destinasyonların Popülerliği”, “Turizm Sezonunun Kısa Olması”, “Konut ve Arsa Fiyatlarında Yükselme”, “Altyapı Eksiklikleri” ve “Turist Yoğunluğundan Kaynaklanan Çevresel Kirlilik” olarak ön plana çıkmıştır.

- Turizmin Mevsimsel Etkileri: Kötü hava koşulları veya düşük sezonlar, ada turizmini olumsuz etkileyebilir.
- Rekabet Ettiği Destinasyonların Popülerliği: Yakındaki diğer popüler tatil destinasyonları (Çeşme, Alaçatı, Bodrum, Akyaka, Kuşadası vb.) ve adalar (Bozcaada, Gökçeada ve yakındaki Yunan Adaları) ile rekabet etmek zorunda olan Cunda Adası, turist çekme konusunda zorluklar yaşayabilir.
- Turizm Sezonunun Kısa Olması: Sezonun yaklaşık 3-4 ay olması, fiyatların normalin üstünde olmasına ve turizmcilerin kış aylarında farklı gelir kaynakları aramasına sebebiyet vermektedir.
- Konut ve Arsa Fiyatlarında Yükselme: Adadaki gayrimenkul fiyatlarının artması yerel halkı gayrimenkullerini satmaya ve adayı terk etmeye teşvik etmektedir. Buna bağlı olarak kültürel yapının bozulması söz konusudur. Buna ek olarak konut ve arsa fiyatlarında yükselme yeni turizm yatırımlarının yapılmasına engel olabilir.
- Altyapı Eksiklikleri: Ada altyapısının yetersiz olması, turistlerin konaklama ve etkinliklere erişimini kısıtlayabilir.
- Turist Yoğunluğundan Kaynaklanan Çevresel Kirlilik: Yoğun turist akışı, çevre kirliliği ve doğal alanların bozulması riskini artırabilir.

Cunda Adası'nda yapılan GZFT (SWOT) analizi doğrultusunda rekreasyonel ve turistik açıdan destinasyonun ortaya çıkan güçlü yönleri, zayıf yönleri, elinde bulundurduğu fırsatlar ve dış çevreden gelen tehditler Şekil 1'de verilmiştir. Cunda Adası'nın bu bağlamda güçlü yönleri; “Doğal Güzelliklere Sahip Olması”, “Tarihi ve Kültürel Değerlere Sahip Olması”, “Çeşitli Yeme-İçme Olanaklarına Sahip Olması”, “Çeşitli Konaklama Seçeneklerine Sahip Olması”, “Sakin Atmosferi” ve “Popüler Bir Destinasyon Olması” olarak ön plana çıkmıştır. Destinasyonun zayıf yönleri ise; “Destinasyondaki Ulaşım Zorlukları”, “Turizm Sezonunun Yüksek Yoğunluğu”, “Belli Dönemlerde Taşıma Kapasitesinin Aşılması” ve “Yüz Ölçümünün Küçüklüğü” olarak ön plana çıkmıştır. Destinasyonun doğal ve

kültürel güzelliklere sahip olması ilerleyen dönemlerde turistlerin bu destinasyona daha fazla yönelmesini de beraberinde getirebilir. Bundan hareketle özellikle taşıma kapasitesinin aşılması için gerekli önlemlerin alınması gerekebilir. Öte yandan destinasyonun zayıf yönlerinde taşıma kapasitesi ve ulaşım zorlukları gibi destinasyon yöneticilerinin çözebileceği nitelikteki aksaklıkların ön plana çıkmasıyla birlikte bu zayıflıkların giderilmesi adına destinasyon yöneticilerine önemli görevlerin düştüğü söylenebilir.

Şekil 1: Cunda Adası'nın Rekreatif ve Turistik Açısından GZFT (SWOT) Analizi

CUNDA ADASI	
GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<ul style="list-style-type: none">Doğal Güzelliklere Sahip OlmasıTarihi ve Kültürel Değerlere Sahip OlmasıÇeşitli Yeme-İçme Olanaklarına Sahip OlmasıÇeşitli Konaklama Seçeneklerine Sahip OlmasıSakin AtmosferiPopüler Bir Destinasyon Olması	<ul style="list-style-type: none">Destinasyondaki Ulaşım ZorluklarıTurizm Sezonunun Yüksek YoğunluğuBelli Dönemlerde Taşıma Kapasitesinin AşılmasıYüz Ölçümünün Küçüklüğü
FIRSATLAR	TEHDİTLER
<ul style="list-style-type: none">Yerel Halkın SıcakkanlılığıDoğa ve Macera Turizmi Kaynaklarına Sahip OlmasıEtkinlikler ve Festivaller için UygunluğuSürdürülebilir Turizm Yaklaşımına UygunluğuMedyada Görünürlüğünün OlmasıKoruma Altındaki Alanlara Sahip Olması	<ul style="list-style-type: none">Turizmin Mevsimsel EtkileriRekabet Ettiği Destinasyonların PopüleriğiTurizm Sezonunun Kısa OlmasıKonut ve Arsa Fiyatlarında YükselmeAlt Yapı EksiklikleriTurist Yoğunluğundan Kaynaklanan Çevresel Kirlilik

Destinasyonun elinde bulundurduğu fırsatlar; “Yerel Halkın Sıcakkanlılığı”, “Doğa ve Macera Turizmi Kaynaklarına Sahip Olması”, “Etkinlikler ve Festivaller için Uygunluğu”, “Sürdürülebilir Turizm Yaklaşımına Uygunluğu”, “Medyada Görünürlüğünün Olması” ve “Koruma Altındaki Alanlara Sahip Olması” olarak ortaya çıkmıştır. Destinasyonu tehdit eden unsurlar ise; “Turizmin Mevsimsel Etkileri”, “Rekabet Ettiği Destinasyonların Popüleriği”, “Turizm Sezonunun Kısa Olması”, “Konut ve Arsa Fiyatlarında Yükselme”, “Alt Yapı Eksiklikleri” ve “Turist Yoğunluğundan Kaynaklanan Çevresel Kirlilik” olarak belirlenmiştir. Destinasyondaki yerel halkın sıcakkanlı bir yapıda olması destinasyondaki turizm türlerinin çeşitlendirilerek sezonun uzatılması sürecinde karar vericilere kolaylık sağlayabilir. Öte yandan destinasyonda turizm sezonunun kısa olması ve rakip destinasyonların belli bir popülerlikte olması gibi olumsuz koşulların iyi bir planlamayla tersine çevrilmesi mümkün olabilir. Bu süreçte destinasyondaki tüm paydaşların uyumlu bir şekilde hareket etmeleri gerekebilir.

SONUÇ

Turizm potansiyeli ve rekreasyon turizmi, birçok destinasyonun ekonomik kalkınması ve turistlerin dinlenme, eğlenme ve fiziksel aktivitelerin tadını çıkarmaları için sunduğu fırsatlar olarak ifade edilebilir. Özellikle turizm potansiyeli, destinasyonun rekabet avantajı elde edip turizm sektöründe başarılı olabilmesi ve turistleri kendine çekebilmesi için önemlidir. Araştırma bu temel unsurlar göz önüne alınarak gerçekleştirilmiştir. Cunda Adası destinasyonu sahip olduğu doğal ve kültürel kaynakların son zamanlarda ön plana çıkmasıyla birlikte Türkiye'nin önemli destinasyonlarından biri haline gelmiştir. Bu doğrultuda, Cunda Adası'nda birçok turizm türünün gerçekleştiğinden bahsedilebilir. Ancak bu turizm türlerinin bilimsel olarak ortaya konulması önemlidir. Bu doğrultuda, bu çalışmayla birlikte Cunda Adası'nda gerçekleştirilme potansiyeli olan rekreatif etkinlikler ve turizm türleri ortaya çıkarılmıştır.

Bu çalışmada yapılan gözlemler neticesinde Cunda Adası'nda; kıyı turizmi, yelkencilik, dalış turizmi, yat turizmi, kampçılık, gastronomi turizmi, kültür turizmi, festival turizmi ve diaspora turizmi kapsamında yapılan turizm etkinlikleri tespit edilmiştir. Yapılan GZFT (SWOT) analizi neticesinde Cunda Adası'nda gerçekleştirilen tüm bu turizm etkinlikleri için destinasyonun güçlü yönleri, zayıf yönleri, bu etkinliklerin yapılma sürecinde destinasyonda açığa çıkan tehditler ve bu etkinlikler için destinasyonun sunduğu fırsatlar ön plana çıkarılmıştır. Böylece destinasyonun bu doğrultuda genel bir fotoğrafı çekilmiştir.

Cunda Adası'nın turizm potansiyeli dikkate alındığında tespit edilen güçlü yönlerinden öne çıkanlar; “mavi bayraklı plajlara sahip olması”, “diğer doğal plajlara sahip olması”, “koruma altına alınan doğal güzelliklere sahip

olması”, “destinasyonda bulunan tarihi yapılar, Arnavut kaldırım taşlı sokaklar, kiliseler, Rum taş evlerinin turistlere sunduğu zengin deneyimler, tarihi ve kültürel değerlere sahip olması”, “geleneksel ve yöresel lezzetleriyle ünlü restoranlara ve kafelere sahip olması”, “zengin yeme-içme kültürü ve mutfağı”, “tarihi dokusu korunarak restorasyonu yapılmış eski Rum evlerine sahip olması, tarihi yapılarla birlikte turistlere sunulan çeşitli deneyimler”, “dinlenmek ve stresten uzaklaşmak isteyen turistler için sakin ve sessiz bölgelere sahip olması” ve “çekilen film veya dizilerle birlikte tanıtımının kolaylıkla yapılması”dır. Zayıf yönlerinden öne çıkanlar ise; “ada olması sebebiyle destinasyonun bazı bölgelerindeki ulaşım zorlukları”, “destinasyonun yüz ölçümünün sınırlı olması nedeniyle yüksek sezonda yaşanan trafik yoğunluğu” ve “belli dönemlerde destinasyonda artan turist sayısı ile açılan taşıma kapasitesi”dir. Özellikle destinasyonda turizmin mevsimsel özelliği neticesinde yaşanan yoğunluğu çözümlenmesi halinde Cunda Adası’nın marka değeri ve turistik itibarı daha iyi bir hal alabilir. Bu da turistik ürünlerin çeşitlendirilmesi ve destinasyondaki karar vericilerin alternatif turizm türlerine olanak sağlayacak faaliyetlerde bulunmasıyla mümkündür. Böylece turizm sezonu tüm yıla yayılarak, destinasyondaki sezon yoğunluğundan kaynaklanan yük tüm yıla yayılabilir.

Cunda Adası’nın turizm potansiyeli açısından elinde bulundurduğu tespit edilen fırsatlar; “yerel halkın turizme sıcak bakması ve açık görüşlü olması, yerel halkın farklı türde turistlere hitap edecek şekilde rekreasyonel/kültürel etkinlikler geliştirilmesinde kolaylık sağlaması”, “doğa ve macera turizmi bakımından destinasyonun su sporları, doğa yürüyüşleri ve diğer doğa temelli etkinlikler kapsamında çeşitli imkanlara sahip olması”, “destinasyonun çeşitli etkinlikler, festivaller ve sergilere ev sahipliği yapabilme potansiyeli olduğu için turizm sezonunun tüm yıla yayılabilme potansiyeli”, “yerel halkın sürdürülebilir turizme yönelik yüksek hassasiyeti”, “destinasyonda çekilen film ve dizilerle birlikte son zamanlarda artan popülerliği” ve “destinasyonun büyük bir bölümü taşınmaz kültür varlıkları ile sit alanına girdiği için eski evlerin restorasyonu ve yeni yapıların inşa edilmesi süreçlerinde takibin sıkı bir şekilde yapılması sayesinde tarihi dokunun korunması”dır. Destinasyonda turizm faaliyetlerine yönelik tespit edilen tehditler ise; “turizmin mevsimselliği etkisiyle beraber destinasyonda turizm sezonunun belli bir dönem ile sınırlanması”, “popüler destinasyonların da benzer turistik ürünler sağlaması beraberinde ortaya çıkan çetin rekabet ortamı”, “destinasyonda konut ve arsa fiyatlarında yaşanan artış”, “destinasyon coğrafî özelliği itibarıyla bir ada olduğu için ortaya çıkan alt yapı eksiklikleri” ve “turizmde yaşanan dönemsel yoğunluklarla artan çevre kirliliği” olarak tespit edilmiştir. Tüm bu eksikliklerin giderilmesi halinde destinasyonun turistik değerinin artması beklenmektedir.

Bu çalışmada elde edilen bulgularla birlikte Cunda Adası destinasyonunun turizm potansiyelinin artırılması ve bu etkinlikler açısından daha iyi bir konuma getirilebilmesi için çeşitli öneriler geliştirilebilir. Bu doğrultuda destinasyon yöneticilerine, araştırmacılara ve diğer turizm paydaşlarına şu öneriler sunulabilir:

- Tüm turizm paydaşlarının (turist, yerel halk, yerel yönetim ve yatırımcılar vs.) bir araya getirilerek Cunda Adası’nda yapılan ve yapılma potansiyeli olan turizm etkinliklerine ilişkin fizibilite çalışmalarının veya toplantılarının organize edilmesi sağlanabilir.
- Cunda Adası’nda yapılan turizm etkinliklerinin yılın tamamına yayılarak yapılması ve bölge halkının turizmin getirdiği olumlu ekonomik etkiden istikrarlı bir şekilde yararlanmalarının sağlanması adına yeni çalışmaların yapılması için toplantılar organize edilebilir.
- Cunda Adası’nda mevcut alt yapı eksikliklerinin yerel yönetimler tarafından tespit edilerek, bu eksikliklerin en kısa zamanda giderilmesi sağlanabilir.
- Cunda Adası’nda tarihi ve kültürel değeri olan yapıların tespitinin titizlikle yapılmaya devam edilmesi ve yapıların bu özelliklerinin mevcudiyetinin sağlanması hususunda gereken özenin gösterilmesinin sağlanması mümkün kılınabilir.
- Cunda Adası’nda mevsimsel yoğunluk sebebiyle ortaya çıkabilecek taşıma kapasitesi aşımının önüne geçilmesi sağlanabilir. Bu doğrultuda tek yönlü sisteme geçiş, motorlu araç sınırlandırması, bisiklet kiralama, deniz ulaşımının geliştirilmesi ve toplu taşıma olanaklarının çeşitlendirilmesi gibi farklı yöntemlerle destinasyondaki trafik sorununa yönelik önlemler alınabilir.
- Cunda Adası gibi Ayvalık’ın diğer bölgeleri (Sarımsaklı, Altınova, şirinkent, Çamlık, Macaron vb.) için de turizm kapsamında GZFT (SWOT) analizi çalışmaları yapılarak, destinasyona yönelik farkındalığın artırılması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Anton, C. Camarero, C. Laguna, M., ve Buhalis, D. (2019). Impacts of authenticity, degree of adaptation and cultural contrast on travelers memorable gastronomy experiences. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 28(7), 743-764.
- Akgöz, E., Göral, R., ve Tengilimoğlu, E. (2016). Turistik ürün çeşitlendirmenin sürdürülebilir destinasyonları açısından önemi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 55, 397-407.
- Atay, L., ve Dülğaroğlu, O. (2017). Markalaşma açısından Cunda Adası'nın destinasyon kişiliğinin tespitine yönelik bir çalışma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(38), 383-396.
- Bayraktar, B. (2002). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ayvalık tarihi*. Ankara Kabalcı Yayınları.
- Bektaş, E. (2000). Balıkesir ili Ayvalık-Gömeç ilçelerinde pre ve protohistorik yerleşmeler yüzey araştırması. *Araştırma Sonuçları*, 1, 115-126.
- Cunda Bahçecik (2020). Cunda Adası ile İlgili Küçük Tarihsel Bilgiler <https://cundabahcecik.com/ayvalik-deneme/> (Erişim Tarihi: 01.11.2023).
- Cundarehberim.com, (2023). Tarihi Eserler <https://cundarehberim.com/tarihi-eserler/> (Erişim tarihi: 20.08.2023).
- Dai, T., Hein, C., ve Zhang, T. (2019). Understanding how Amsterdam city tourism marketing addresses cruise tourists' motivations regarding culture. *Tourism Management Perspectives*, 29, 157-165.
- Farmaki, A. (2012). A supply-side evaluation of coastal tourism diversification: The case of Cyprus. *Tourism Planning and Development*, 9(2), 183-203.
- Getz, D., ve Page, S. J. (2016). Progress and prospects for event tourism research. *Tourism Management*, 52, 593-631.
- Gökdeniz, A. (2017). UNESCO süreçleri ve bir başarı hikâyesi; "Ayvalık Endüstriyel Peyzaj" başlığı ile geçici listede (tentative list). *International Journal of Social and Economic Sciences*, 7(1), 26-33.
- Gökdeniz, A., Erdem, B., Dinç, Y., ve ÇELİK Uğuz, S. (2015). Gastronomi turizmi: Ayvalık'ta yerli turistler üzerinde görgülü bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 3(1), 14-29.
- Göker, G. (2011). *Destinasyon çekicilik unsuru olarak gastronomi turizmi (Balıkesir ili örneği)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.
- Keskin, E., Ardiç Yetiş, Ş., ve Sezen, N. (2022). Destinasyon yiyecek imajı, algılanan değer, hatırlanabilir deneyimler ve memnuniyet arasındaki ilişkiler: Hatay örneği. *Turizm Akademik Dergisi*, 9(1), 55-82.
- Kim, J. H., Ritchie, J. R. B., ve McOrmick, B. (2012). Development of a scale to measure memorable tourism experiences. *Journal of Travel Research*, 51(1), 12-25.
- Kozak, M. (2015). *Bilimsel araştırma: Tasarım, yazım ve yayım teknikleri*. Ankara Detay Yayıncılık.
- Meriç, S., ve Bozkurt, Ö. (2017). Van Gölü'nün rekreasyonel turizm potansiyelinin SWOT analizi ile değerlendirilmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 154-167.
- Milliyet Gazetesi, (2023). Ayvalık'ta 2022 Yılında 342 Etkinlik Düzenlendi <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/balikesir/ayvalik/ayvalikta-2022-yilinda-342-etkinlik-duzenlendi-6882232> (Erişim tarihi: 08.10.2023).
- Önen, M. O. (2008). *Dünya'da ve Türkiye'de turizm*. Ankara Türkiye Kalkınma Bankası Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü.
- Reis, P. (1988). *Kitab-ı bahriye, I-IV*. İstanbul The Historical Research Foundation Istanbul Research Center.
- Sağlam, H. S. (2021). Ayvalık Cunda Adası'ndaki Panagia (Koimesis Theotokou) ve Agios Panteleimon Kiliselerinin mimari tarihi ve mekânsal dönüşümü. *Turkish Studies*, 16(3), 989-1017.
- Solunoğlu, A., ve Yayla, Ö. (2020). Deneyim kalitesinin memnuniyet ve yaşam kalitesine etkisi: Kırkkale büyük şehir parkında bir uygulama. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 17(1), 20-31.
- Soyak, M. (2016). Türk turizm sektörünün yapısal analizi ve SWOT matrisine dayalı sektörel stratejiler. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10, 46-71.
- Stone, M. J., ve S. Migacz. (2016) *Food Travel Monitor*. Portland World Food Travel Association.
- Tanrıseven, C. (2016). Diaspora turizmi: Türkiye-Azerbaycan örneği. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 5(2), 56-64.
- Tassiopoulos, D. (2005). *Event management: A professional and developmental approach*. South Africa Juta Academic.
- Tatoğlu, H. (2023). Toplumsal hafıza ve tarihi yapıların müze olarak yeniden işlevlendirilmesi: Ayvalık Rahmi M. Koç Müzesi örneği. *Sosyal Bilimleri Dergisi*, 3(1), 61-84.

- Tayfun, A., ve Arslan, E. (2013). Festival turizmi kapsamında yerli turistlerin Ankara Alışveriş Festivali'nden memnuniyetleri üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 192-206.
- Tekin, E., ve Demirel, S. K. (2018). Kastamonu ilinin Arap turizm potansiyeli üzerine bir SWOT analizi. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 14-27.
- Türkiye Çevre Eğitim Vakfı, (2023). Mavi Bayrak. http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajListesi.aspx?il_refno=10 (Erişim Tarihi: 20.08.2023).
- Usta, Ö. (2012). *Turizm genel ve yapısal yaklaşım*. Ankara Detay Yayıncılık.
- Yaşar, İ. (2020). Türkiye'nin dış turizm pazarları potansiyeline yönelik bir değerlendirme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(10), 310-324.
- Yaylalı, C. İ. (2006). *Cunda Adası'nda tarihi çevre koruma ve sıhhileştirme çalışması* [Doktora Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı.
- Yeşiltaş, M. (2009). Karadeniz bölgesindeki turizm olanaklarının SWOT analizi ile değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 250-269.
- Young, K., Mincheol, K., Goh, B., ve Antun, J. (2009). A comparison between first-timers and repeaters at a food event. *Journal of Culinary Science & Technology*, 7(4), 239-249.

Etik Onay

Bu çalışma, katılımcılardan birebir veri toplamayı gerektiren araştırma kapsamına girmediği ve verilerin gözlem yöntemi olarak elde edilmesi nedeniyle etik kurul onayı gerektirmeyen çalışmalar arasında yer almaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit katkıda bulunmuştur.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.